

Håndbok i skadevurdering

Vurdering av skadefølger for grunnleggende nasjonale funksjoner ved skadeverk, ødeleggelse og rettstridig overtakelse av objekt og infrastruktur

Versjon:1

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) er fagorgan for forebyggende sikkerhet, og sikkerhetsmyndighet etter lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven). NSM skal gi informasjon, råd og veiledning om forebyggende sikkerhetsarbeid.

Sikkerhetsloven med tilhørende forskrifter trådte i kraft 1. januar 2019. Loven skal bidra til å forebygge, avdekke og motvirke tilsiktede handlinger som direkte eller indirekte kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser.

Sikkerhetsloven gjelder for statlige, fylkeskommunale og kommunale organer, og for leverandører av varer eller tjenester i forbindelse med sikkerhetsgraderte anskaffelser. De enkelte departementer skal innenfor sitt ansvarsområde vedta at andre virksomheter skal underlegges loven dersom de behandler sikkerhetsgradert informasjon, eller råder over informasjon, informasjonssystemer, objekter eller infrastruktur som har avgjørende betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner, eller driver aktivitet som har avgjørende betydning for disse funksjonene.

NSMs håndbøker og tekniske råd gir utfyllende anbefalinger om hvordan regelverkets funksjonelle krav kan oppfylles. Håndbøkene og de tekniske rådene beskriver fremgangsmåter, prosedyrer og gir eksempler på tiltak for å hjelpe virksomhetene i regelverksanvendelsen. Disse må ses i sammenheng med NSMs veiledere til lov og forskrift.

NSM gir i tillegg ut veiledere som gir uttrykk for NSMs syn på hvordan lov og forskrift er å forstå.

Håndboken anbefales lest i sammenheng med lov og forskrift, samt NSMs øvrige relevante veiledere, håndbøker og tekniske råd.

INNHold

1. Tema for håndbok.....	3
1.1. Bakgrunn og formål.....	3
1.2. Omfang.....	4
1.3. Skadevurderingens plass i forebyggende sikkerhetsarbeid.....	4
2. Fremgangsmåte for skadevurdering.....	6
2.1. Avklare virksomhetens betydning for GNF.....	8
2.2. Kartlegge objekter og infrastruktur.....	8
2.3. Skadevurdere objekter og infrastrukturer (3).....	10
2.4. Dokumentere skadevurderingen.....	14
2.5. Andre skjermingsverdige objekter eller infrastrukturer.....	14
3. Referansedokumenter.....	16
Vedlegg A Objekt og infrastruktur.....	17
Vedlegg B Dokumentasjon av skadevurdering.....	24
Vedlegg C Eksempel på skadevurdering.....	26

1. Tema for håndbok

Denne håndboken er en del av Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSM) veiledningsmateriale innenfor sikkerhetslovens (SL) Kapittel 7 Objekt- og infrastrukturens sikkerhet og virksomhetssikkerhetsforskriften § 57, skadevurdering i forbindelse med klassifisering av skjermingsverdig objekt eller infrastruktur. Håndboken beskriver skadevurdering som skal ligge til grunn for utpeking og klassifisering av skjermingsverdige objekter og infrastruktur etter sikkerhetsloven § 7-2.

Håndboken bør leses i sammenheng med NSMs veileder i departementenes identifisering av grunnleggende nasjonale funksjoner.

1.1. Bakgrunn og formål

Enkelte objekter og infrastrukturer har en sentral plass i statens evne til å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser gjennom å bidra til å sikre opprettholdelse av grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF). Aktører som ønsker å ramme norske sikkerhetsinteresser, vil derfor kunne ha interesse av å forsøke å sette objekter og infrastruktur ut av spill, enten ved å skade, ødelegge eller overta kontrollen over funksjonene disse utgjør.

Sentralt i forebyggende sikkerhetsarbeid er derfor å identifisere hvilke objekter og infrastrukturer som er så viktig for opprettholdelse av GNF at de er skjermingsverdige. Ansvaret med å utpeke, klassifisere og holde oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastrukturer ligger hos de ansvarlige sektordepartementene. I departementets arbeid med å peke ut og klassifisere objekter og infrastrukturer skal virksomhetenes skadevurdering inngå.

Formålet med skadevurderingen er å gi departementet grunnlag for å klassifisere skjermingsverdige objekt og infrastruktur. Om et objekt eller en infrastruktur utpekes som skjermingsverdig vil skadevurderingen også være grunnlag for departementets fastsettelse av klassifiseringsgrad.

Skadevurderingen skal avklare hvilke skadefølger det kan få for grunnleggende nasjonale funksjoner om ett objekt eller en infrastruktur blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse.

Skjermingsverdige objekter kan også innbefatte objekter med stor nasjonal symbolverdi, og som dermed vil kunne være mulige terrormål. Forarbeidene til loven åpner videre for at det kan utpekes objekter som har et iboende skadepotensial som direkte kan ha konsekvenser for nasjonale sikkerhetsinteresser. Dette vil bl.a. gjelde objekter som produserer, behandler eller oppbevarer kjemiske stoffer (C), biologiske agens (B), radioaktive stoffer (R), nukleært materiale (N) eller eksplosiver (E) med høyt skadepotensiale. Denne håndboken er ikke primært rettet mot skadevurdering av disse objektene, men vil likevel kunne gi en viss støtte til arbeidet.

Håndboken er ment å gi en felles tilnærming til skadevurdering på tvers av ulike sektorer og virksomheter.

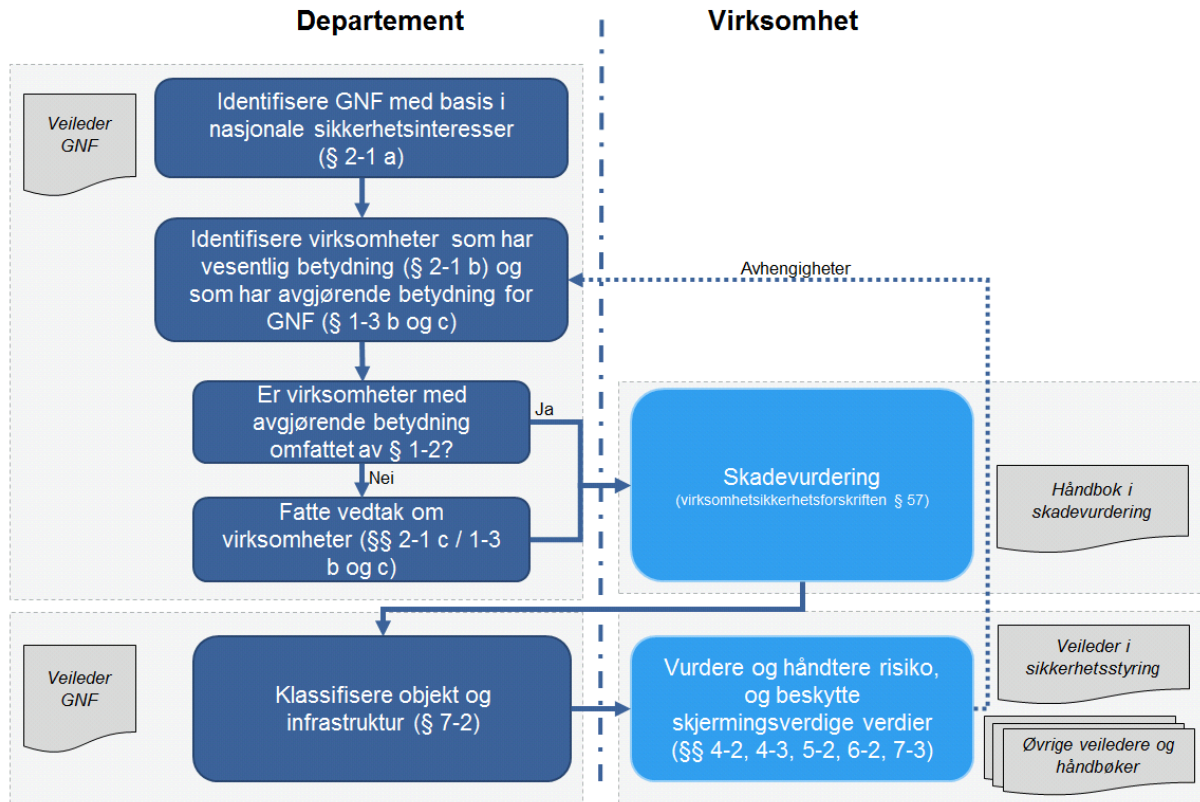
1.2. Omfang

Håndboken omhandler skadevurderingsprosessen fra det er fattet vedtak hos ansvarlig departement om at virksomheten underlegges sikkerhetsloven (jf. SL § 1-3 b og c), eller at statlige, fylkeskommunale og kommunale forvaltningsorgan som er direkte underlagt sikkerhetsloven (jf. SL § 1-2) blir underrettet om at de understøtter en GNF, til en kartlegging og skadevurdering av objekter og infrastrukturer som har betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser er gjennomført av virksomheten, og oversendt ansvarlig departement.

Primærmålgruppe for håndboken er virksomheter som skal gjennomføre skadevurderingen, men den vil også ha interesse for departementer og sektormyndigheter som skal bruke skadevurderingene som ledd i utpeking og klassifisering av skjermingsverdige objekter og infrastruktur.

1.3. Skadevurderingens plass i forebyggende sikkerhetsarbeid

GNF identifiseres og defineres av de ulike departementene med bakgrunn i sektorens ansvarsområder. Med basis i identifiserte grunnleggende nasjonale funksjoner vil departementene identifisere virksomheter av avgjørende betydning, dvs. virksomheter som er avgjørende for å ivareta en eller flere grunnleggende nasjonale funksjoner. Det er disse identifiserte virksomhetene som skal gjennomføre skadevurderinger. Etter at virksomheten har gjennomført skadevurderingen og rapportert til departementet vil vurderingen danne grunnlaget for klassifisering av skjermingsverdige objekter og infrastruktur. Etter at departementet har gjennomført klassifiseringen vil ansvaret for å beskytte de skjermingsverdige objekter og infrastruktur legges til virksomheten som råder over disse. Figur 1.1 illustrerer beskrivelsen over.

Figur 1.1: Skadevurderingens plass i sikkerhetsarbeidet

2. Fremgangsmåte for skadevurdering

For å sikre at virksomheten utarbeider et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag bør skadevurderingsprosessen inneholde fire steg:

- Avklare virksomhetens betydning for GNF
- Kartlegge objekter og infrastrukturer
- Skadevurdere objekter og infrastrukturer
- Dokumentere skadevurderingen

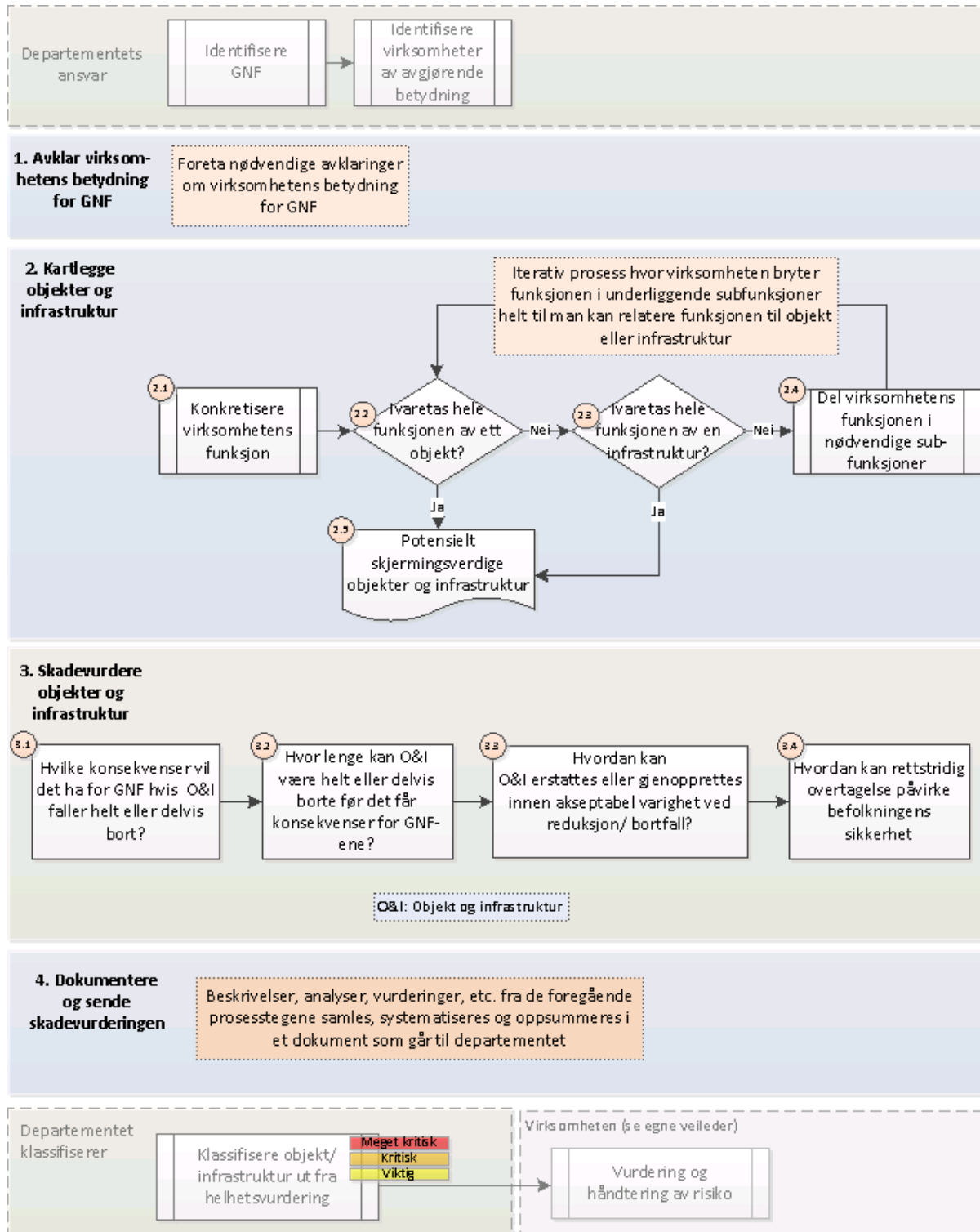

Figur 2.1: Skadevurderingsprosessen

Som det fremkommer i virksomhetssikkerhetsforskriften § 57, 3. ledd, skal skadevurdering holdes oppdatert. Det kan være endring i grunnlaget for vurderingen, men også endringer i virksomheten som kan ha betydning for hvilke av virksomhetens objekter og infrastrukturer som understøtter GNF og dermed hvilke skadefølger det kan få for GNF dersom disse utsettes for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse. Virksomheten må derfor oppdatere skadevurdering ved behov og informere departementet om eventuelle endringer.

Formålet med forslaget til fremgangsmåte er å gi virksomheter en beskrivelse av hvordan de kan gjennomføre skadevurderingsprosessen.

De påfølgende underkapitler er delt inn slik at de korresponderer med nummereringen i Figur 2.2.

Figur 2.2: Skadevurderingsprosessen

2.1. Avklare virksomhetens betydning for GNF

For at virksomheten skal være i stand til å gjennomføre en god skadevurdering må virksomheten forstå hvilken funksjon den ivaretar som er av betydning for GNF. For private rettssubjekter hvor loven gjøres gjeldende ved enkeltvedtak kan denne forståelsen ta utgangspunkt i departementets begrunnelse om at virksomheten er av avgjørende betydning for GNF. Når det gjelder forvaltningsorgan som er direkte underlagt sikkerhetsloven må dette søkes avklart i dialog med overordnet departement.

Følgende informasjon kan være relevant for virksomheter som er av avgjørende betydninger for GNF:

- Hvilken GNF (eller underfunksjon av GNF) som virksomheten understøtter
- Hvordan og i hvilken grad en GNF understøttes av virksomheten
- Eventuelle kriterier lagt til grunn for understøttelsen av GNF, for eksempel hvor mye tap av virksomhetens funksjon som aksepteres knyttet til kapasitet, kvalitet og varighet.

Selv med ovennevnte informasjon kan det være krevende for en virksomhet å vite hvilken betydning den har for GNF. Det vil derfor være viktig at virksomheten har en god dialog med ansvarlig departement slik at man får en tilstrekkelig forståelse av hvilken betydning virksomhetens funksjon og leveranser har for GNF (ref. /1/). En presis beskrivelse av den funksjonen virksomheten har vil i første omgang gi virksomheten et bedre utgangspunkt i å identifisere og skadevurdere de objekter og infrastrukturer som er av betydning for GNF. Dette vil igjen gi departementet et bedre grunnlag for sin utpeking og klassifisering.

2.2. Kartlegge objekter og infrastruktur

Formålet med prosess-steget er å identifisere konkrete objekter og infrastrukturer som understøtter den funksjonen virksomheten skal opprettholde for å ivareta GNF. Mer informasjon rundt begrepet objekt og infrastruktur er gitt i Vedlegg A.

Funksjonen som virksomheten ivaretar kan være kompleks og uoversiktlig, og det er derfor viktig med en systematisk kartlegging. Dette vil bidra til at man kun fanger opp objekter og infrastrukturer som har betydning for GNF og ikke objekter og infrastrukturer som f. eks. kan være viktig for virksomheten, men som ikke bidrar til å understøtte den funksjonen som ivaretar GNF.

Når man har identifisert virksomhetens potensielle skjermingsverdige objekter og infrastrukturer, så må disse verdienes omfang og utstrekning bli beskrevet og avgrenset til kun å omfatte det som kan være skjermingsverdig.

Konkretisere virksomhetens funksjon (2.1)

Formålet med å konkretisere virksomhetens funksjon er å etablere en mer konkret beskrivelse av hva som kreves av virksomheten for å ivareta sin funksjon opp mot GNF. Beskrivelsen må også ivareta eventuelle ytelseskrav som er definert i departementets grunnleggende nasjonale funksjon.

I mange tilfeller trenger ikke understøttelse av GNF å omfatte alle deler av virksomheten. I arbeidet med konkretiseringen av virksomhetens funksjon bør dette være et tema slik at man unngår å bruke tid og ressurser på å vurdere funksjoner eller de deler av virksomheten som åpenbart ikke har betydning for GNF.

Ivaretas funksjonen av ett objekt? (2.2)

Det kan være tilfeller hvor virksomhetens funksjon i sin helhet ivaretas av ett objekt. Hvis dette er åpenbart, og det ikke er nødvendig med ytterligere avklaringer for å bekrefte dette, kan kartleggingen avsluttes og man kan gå videre til selve skadevurderingen som er beskrevet i kap 2.3.

Ivaretas funksjonen av én infrastruktur? (2.3)

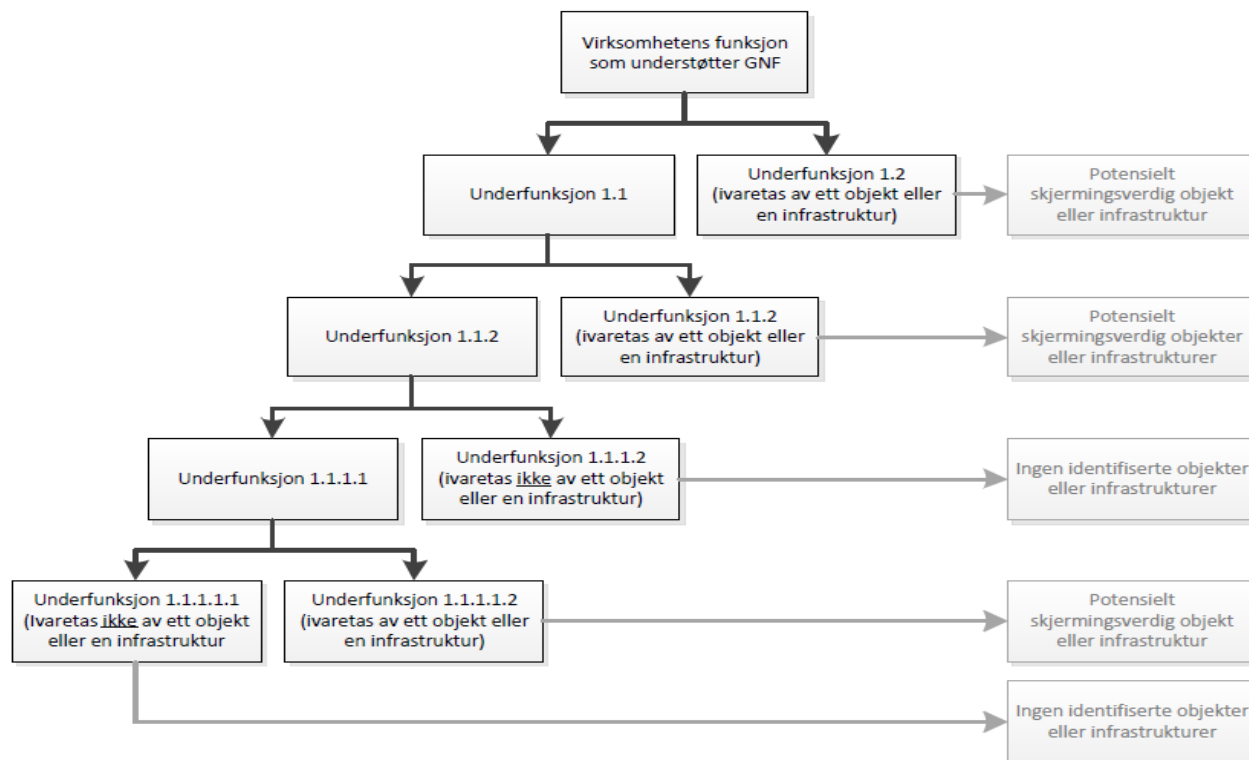
Om funksjonen ikke er ivaretatt av ett enkelt objekt må man se dette i et videre perspektiv og vurdere om funksjonen er ivaretatt av anlegg og systemer, dvs. infrastruktur. Hvis dette er åpenbart, og det ikke er nødvendig med ytterligere avklaringer, kan kartleggingen avsluttes og man går videre til selve skadevurderingen som er beskrevet i kap 2.3.

Inndeling i underfunksjoner (2.4)

I de tilfeller hvor virksomhetens funksjon ikke blir ivaretatt av ett objekt eller én infrastruktur, kan det være til hjelp å bryte funksjonen ned i underfunksjoner for å vurdere om disse ivaretas av flere objekter eller infrastrukturer. Hvor mange nivåer av underfunksjoner det er nødvendig å etablere vil variere med virksomheten og den funksjon som skal opprettholdes.

I arbeidet med å bryte ned en funksjon i underfunksjoner er det viktig at man sikrer at summen av underfunksjonene ivaretar den overordnede funksjonen, herunder eventuelle grenseverdier.

Figur 2.3 illustrer prinsippene for hierarkisk nedbrytning av virksomhetens funksjon i underfunksjoner.

Figur 2.3: Nedbrytning av virksomhetens funksjon

Oversikt over potensielt skjermingsverdige objekt og infrastruktur (2.5)

Etter hvert som objekter og infrastrukturer blir identifisert inkluderes disse i oversikten over potensielle skjermingsverdige objekter eller infrastrukturer av betydning for GNF.

For å dokumentere prosess-steget bør følgende inkluderes:

- Beskrivelse av virksomhetens funksjon og evt. videre nedbrytning i underfunksjoner
- Identifiserte objekter og infrastruktur, og hvilken underfunksjon de understøtter.
- Nødvendige beskrivelser dersom en underfunksjon ikke blir ivaretatt av et objekt eller en infrastruktur.
- Dersom det konkluderes at virksomhetens funksjon i sin helhet ikke blir ivaretatt av objekter eller infrastrukturer skal dette også dokumenteres

2.3. Skadevurdere objekter og infrastrukturer (3)

Skadevurderingen skal fastsette hvilke skadefølger/konsekvenser det kan få for GNF om de identifiserte objekter eller infrastrukturer blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettstridig overtakelse, jf. virksomhetsikkerhetsforskriften § 57, 1. ledd, som er gjengitt nedenfor.

Virksomheten skal vurdere hvilke skadefølger det kan få for grunnleggende nasjonale funksjoner om et objekt eller en infrastruktur som den råder over blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettsstridig overtakelse. I vurderingen skal virksomheten legge vekt på

- a) hvilke konsekvenser det vil få for grunnleggende nasjonale funksjoner dersom objektets eller infrastrukturens funksjon faller bort eller reduseres,*
- b) hvor lenge funksjon til objektet eller infrastrukturen kan være satt ut av drift før det får betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner,*
- c) i hvilken grad objektets eller infrastrukturens funksjon kan gjenopprettes eller erstattes,*
- d) i hvilken grad rettsstridig overtakelse av objektet eller infrastrukturen kan påvirke befolkningens grunnleggende sikkerhet.*

For å gi departementet en god forståelse av de vurderinger som er foretatt rundt skadefølgene er det også viktig at virksomheten beskriver hvilke usikkerheter som inngår i vurderingsgrunnlaget, og hvordan dette kan påvirke resultatet av vurderingene.

Hvilke konsekvenser vil det ha for GNF hvis objekter eller infrastrukturer faller helt eller delvis bort (3.1)

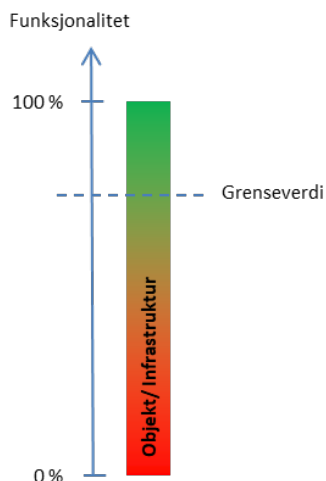
Når det gjelder vurderingen av om det har konsekvenser for GNF, så bør man se dette i sammenheng med om virksomheten er i stand til å ivareta sin funksjon ved bortfall av det enkelte objekt eller infrastruktur som er identifisert. Med utgangspunkt i at departementet har identifisert virksomheten til å være av avgjørende betydning for GNF følger det at hvis ikke virksomheten kan ivareta sin funksjon vil dette få konsekvenser for GNF.

Med utgangspunkt i at virksomheten ikke nødvendigvis har forutsetninger for å vurdere de direkte konsekvensene for GNF, kan de fokusere på hva det betyr for virksomhetens funksjon om det enkelte objekt eller infrastruktur faller helt eller delvis ut.

For å vurdere konsekvensene av bortfall kan man i første omgang vurdere konsekvensene ved *totalt bortfall* av objektet eller infrastrukturen: Hva betyr det for virksomhetens funksjon i forhold til hva som svekkes, hvordan den svekkes, og hvorfor den svekkes?

I neste omgang vurderes konsekvensene ved *delvis bortfall* av objektet eller infrastrukturen. Her må det først vurderes om graden av bortfall *kan* variere. Dersom det er tilfelle bør man identifisere grenseverdien for hvor svekkelse i objektets/infrastrukturens funksjonalitet gir konsekvenser for GNF (se Figur 2.4).

Med utgangspunkt i denne grenseverdien identifiseres konsekvensene både med hensyn til hva som svekkes, hvordan den svekkes og hvorfor den svekkes. Dersom ytterligere reduksjon av funksjonaliteten kan gi endrede konsekvenser for GNF bør også disse konsekvensene vurderes.

Figur 2.4: Grenseverdi

I de tilfeller hvor konsekvensen ved bortfall varierer skal det utfallet som gir størst konsekvens dokumenteres i skadevurderingen. Hvis det er ansett som vesentlig for departementets vurdering kan også konsekvensene ved andre grader av bortfall beskrives.

Det presiseres at helt eller delvis bortfall av et objekt eller infrastruktur kan svekke virksomhetens funksjon, men ikke nødvendigvis i *stor nok grad* til at det får konsekvenser for GNF. I disse tilfellene vil det ikke være relevant å vurdere steg 3.2 og steg 3.3. Steg 3.4 skal likevel vurderes.

Hvor lenge kan objekter eller infrastrukturer være helt eller delvis borte før det får konsekvenser for GNF (3.2)

Ved helt eller delvis bortfall av objekt og infrastruktur kan konsekvensene for GNF komme umiddelbart eller over tid. For å avklare hvor lenge bortfallet kan vare skal man ta utgangspunkt i konsekvensene som ble vurdert i steg 3.1.

I mange sammenhenger vil det være åpenbart hvor lang tid det tar før bortfallet får konsekvenser. I andre tilfeller kan dette være mer utfordrende siden svekkelsen av funksjonen skjer over tid. Man må derfor avklare hvor lang tid det tar før objektet eller infrastrukturens funksjonalitet reduseres under den grenseverdien som gir konsekvenser for virksomhetens evne til å ivareta sin funksjon. Dersom det er gitt spesifikke kriterier til virksomhetens funksjon, kan det være mulig å foreta beregninger som kan si noe om når konsekvensene inntreffer.

I vurderingen må virksomheten ta hensyn til eksisterende redundans og annen substitusjonsevne som kan bidra til at tiden fra bortfall til det gir konsekvenser for GNF øker, eventuelt at bortfall ikke vil medføre konsekvenser for GNF.

Hvordan kan objekter eller infrastrukturer erstattes eller gjenopprettes innen akseptabel varighet (3.3)

Ved helt eller delvis bortfall skal virksomheten vurdere muligheten for å erstatte eller gjenopprette objektet eller infrastrukturen slik at virksomheten får tilbake sin evne til å ivareta sin funksjon for GNF. Virksomheten må da hensynte de vurderinger som ble foretatt i steg 3.2, om hvor lenge objektet eller infrastrukturen kan være nede før det gir konsekvenser for GNF.

I første omgang skal virksomheten vurdere om det er *mulig* å erstatte eller gjenopprette objektet eller infrastrukturen med de planer og ressurser som virksomheten har etablert og råder over. Tiltakene kan ta utgangspunkt i ulike strategier som for eksempel:

- Erstatte objekt eller infrastruktur med et tilsvarende objekt/infrastruktur, eller som understøtter virksomhetens funksjon på samme måte.
- Reparere objekt eller infrastruktur, og således bringe det tilbake til den normaltilstand, eller til en tilstand som er tilstrekkelig for at virksomheten ivaretar sin funksjon.

Dersom man konkluderer med at objekt eller infrastruktur ikke kan gjenopprettes eller erstattes innen akseptabel varighet skal dette dokumenteres i skadevurderingen.

I de tilfeller hvor man har planverk eller metoder for å erstatte funksjonaliteten til objekt eller infrastruktur i steg 3.3 bør det beskrives, og inkludere følgende:

- Hvordan objektet eller infrastrukturen erstattes eller gjenoprettes
- Hvor lang tid det vil ta å iverksette tiltakene i forhold til akseptabel varighet

Hvordan kan rettstridig overtagelse av objekter eller infrastrukturer påvirke befolkningens grunnleggende sikkerhet (3.4)

Virksomheten skal gjennomføre en vurdering av i hvilken grad rettstridig overtagelse av objektet- eller infrastrukturen kan påvirke befolkningens grunnleggende sikkerhet (SL § 1-5, 1. e). Dette kan for eksempel innebære at en aktør gjennom å ta kontroll over et anlegg virksomheten råder over får tilgang til, eller får mulighet til å produsere eller fremstille, kjemiske, biologiske, nukleært, radioaktivt eller eksplosive materiale/stoffer, som kan benyttes til å forårsake tap av liv og/eller skade på helse og miljø. Et annet eksempel er at en aktør får tilgang til objekter og ved å ødelegge disse kan true befolkningens sikkerhet, for eksempel damanlegg.

Dersom konklusjonen er at rettstridig overtagelse av objekter eller infrastrukturer kan påvirker befolkningens sikkerhet må det beskrives hva virksomheten råder over som kan anvendes til å true befolkningens sikkerhet, samt konsekvensen dette kan få. Dette kan gjelde både lokalt, regionalt og nasjonalt, samt på kort og lang sikt.

For å avklare konsekvenser for GNF kan det være nødvendig å ha en tett dialog med ansvarlig departement.

2.4. Dokumentere skadevurderingen

Det siste steget i skadevurderingsprosessen er å sikre at det arbeidet som er utført blir tilfredsstillende dokumentert før det oversendes til departementet. Det innebærer at relevante beskrivelser, analyser, vurderinger, etc. oppsummeres i et dokument. For å gi departement et tilfredsstillende grunnlag bør dokumentasjonen av skadevurderingen inneholde følgende beskrivelser:

- GNF som virksomheten understøtter.
- Funksjonen virksomheten skal opprettholde for å ivareta GNF.
- Alle identifiserte objekter og infrastrukturer
- Skadefølger det kan få for GNF om det enkelte objekt eller infrastruktur blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettsstridig overtakelse, inkludert:
 - konsekvenser for GNF,
 - tiden det tar før bortfall gir konsekvenser for GNF,
 - hvordan objekt eller infrastruktur kan gjenopprettes eller erstattes innen akseptabel varighet, og
 - konsekvenser for GNF ved rettsstridig overtagelse
- Usikkerhet i vurderingene, bl.a. i forhold knyttet til kunnskapsstyrke
- Antagelser gjort på vurderingstidspunktet
- Andre relevante forhold som har hatt betydning for gjennomføringen og resultatet av arbeidet.

Skadevurderingen skal graderes minst BEGRENSET (jf. virksomhetsikkerhetsforskriften, § 57).

Vedlegg B presenterer et forslag til innhold og struktur som kan brukes for å dokumentere skadevurderingen.

2.5. Andre skjermingsverdige objekter eller infrastrukturer

Virksomheten skal også, jf. virksomhetsikkerhetsforskriften § 57, 4. ledd, varsle ansvarlig departementet eller Nasjonal sikkerhetsmyndighet dersom virksomheten råder over andre objekter eller infrastruktur som kan være skjermingsverdig etter sikkerhetsloven.

Denne type objekt og infrastruktur kan være «*objekt eller infrastruktur i objekt eller infrastruktur*» som er beskrevet nærmere i Vedlegg A (kap. A2 og A3). Slik som fremgangsmåten i Kap 2.3 er beskrevet legger skadevurderingen opp til at vurderinger rundt konsekvens, erstatning, gjenoppretting, etc. tar utgangspunkt i objektets eller infrastrukturens helhet. Det innebærer at når man f.eks. vurderer konsekvensen ved helt eller delvis bortfall så går man ikke inn og identifiserer hvilken betydning komponenter eller bestanddeler i objektet eller infrastrukturen har for bortfallet. For øvrig, som det fremkommer av Vedlegg A kan f.eks. enkelte bestanddeler eller koblinger ha så stor betydning for infrastrukturens funksjon at de selv bør utpekes som skjermingsverdig. Virksomheten bør derfor, i de tilfeller hvor den ser det som relevant, redegjøre ovenfor departementet om de enkeltkomponenter i

objekt eller infrastruktur som anses så avgjørende at de kan ha et særskilt beskyttelsesbehov. Eksempel på dette er enkeltkomponenter som inngår i flere infrastrukturer og vil ved helt eller delvis bortfall få konsekvenser for alle infrastrukturer den er en del av.

Andre eksempler er at virksomheten råder over et objekt eller infrastruktur som har et iboende skadepotensiale, har en nasjonal symbolverdi eller som er planlagt eller under planlegging. Dette er beskrevet nærmere i Vedlegg A, kap. A4, A5 og A7.

Det siste eksempelet kan være at virksomheten råder over objekter eller infrastruktur som er unik i nasjonal eller regional sammenheng, og således kan være avgjørende for å ivareta en eller flere GNF.

3. Referansedokumenter

- /1/ Høringsnotat – *Forslag til forskrifter til ny sikkerhetslov*. Forsvarsdepartementet. 2. juli 2018. Hentet fra <https://www.regjeringen.no>
- /2/ NOU 2016: 19 *Samhandling for sikkerhet – Beskyttelse av grunnleggende samfunnsfunksjoner i en omskiftelig tid*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no>
- /3/ Prop 153L Forsvarsdepartementet (2017). *Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven)* Proposisjon 153 L (2016-2017). Hentet fra <https://www.regjeringen.no>
- /4/ Veileder i departementenes identifisering av grunnleggende nasjonale funksjoner – Identifisering av grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF), virksomheter av avgjørende betydning for GNF, og klassifisering av objekt og infrastruktur; Nasjonal sikkerhetsmyndighet

Vedlegg A Objekt og infrastruktur

Dette vedlegget forklarer ulike forhold rundt objekt og infrastruktur.

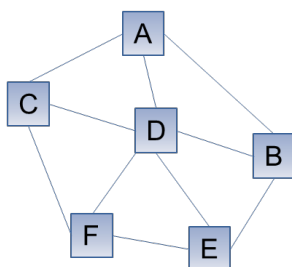
A1 Bakgrunn

Hvilke objekter og infrastrukturer som til enhver tid er utpekt og klassifisert som skjermingsverdige vil kunne endres over tid. Dette skyldes to forhold. Det første forholdet er den *kontinuerlige utviklingen* i sikkerhetspolitikken og samfunnet for øvrig, som over tid påvirker hva som inngår i, og hva som er av betydning for de nasjonale sikkerhetsinteressene. Det andre forholdet er at *betydningen* av objekter og infrastrukturer i seg selv *kan endres*. Dette kan være som følge av etablering av systemisk redundans eller robusthet, eksempelvis ved at det bygges et tilsvarende objekt i tillegg til det som allerede er utpekt som skjermingsverdig. Et slikt tiltak vil ha som formål å øke motstandsdyktigheten i systemet som understøtter en grunnleggende nasjonal funksjon.

A2 Begrepene objekt og infrastruktur

Skjermingsverdig objekt forstås i Prop 153L (2016-2017) som en enkeltstående eiendom (bygninger, anlegg, transportmidler eller annet materiell, eller deler av slik eiendom) med en funksjon som er av betydning for GNF, og der denne funksjonen i sin helhet utføres, avgrenses til, eller finner sted innenfor eiendommens rammer. Et eksempel kan være lokale for kriseledelse eller et sjøfartøy.

Skjermingsverdig infrastruktur (anlegg og systemer som må beskyttes mot tilsiktede uønskede hendelser av hensyn til opprettholdelse av grunnleggende nasjonale funksjoner, ref. Prop 153L (2016-2017)) vil ofte innbefatte to eller flere bestanddelene og koblingene mellom disse. Bestanddelene kan være objekter eller annen infrastruktur. En kjede av radiolinjestasjoner som distribuerer TV-signaler kan være eksempel på infrastruktur som består av objekter og koblingene mellom disse. Det blir unaturlig å se på den enkelte radiolinjestasjons funksjon isolert, da stasjonens funksjon er avhengig av de andre stasjonene i kjeden. Infrastrukturens funksjon er altså summen av bestanddelenes og koblingenes delfunksjoner (se Figur 3.1). Likeså viser eksempelet at det vil være gjensidige avhengighetsforhold mellom bestanddelene i en infrastruktur. Et objekts betydning for infrastrukturens funksjon kan være stor nok til at objektet selv skal utpekes som skjermingsverdig (f. eks. objekt D i Figur 3.1). Alternativt kan en skjermingsverdig infrastruktur bestå av objekter og koblinger som i seg selv ikke er kritiske nok til å være skjermingsverdige, men der summen av objektenes delfunksjoner er av betydning for opprettholdelse av GNF.

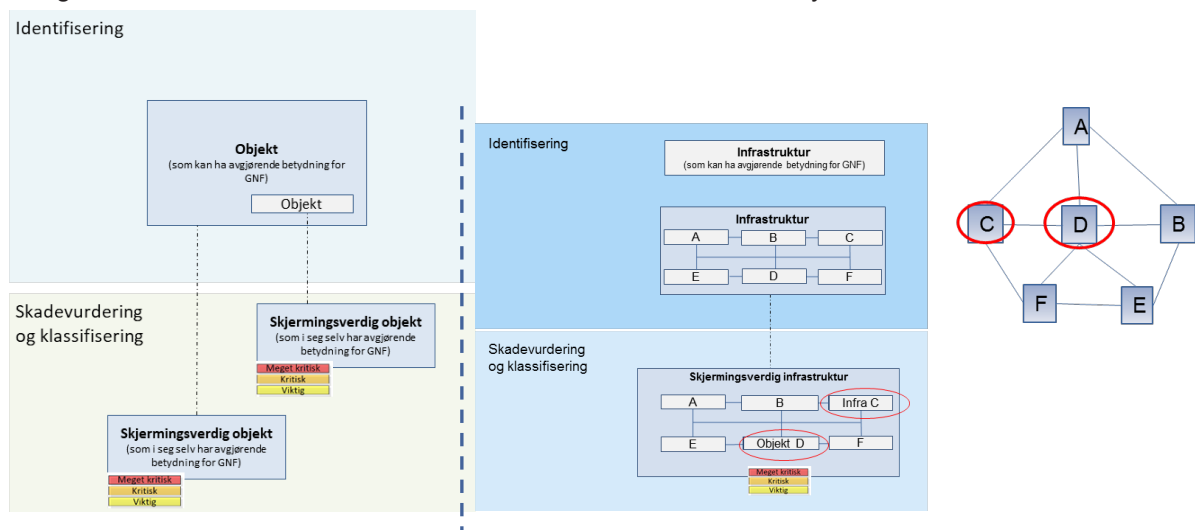

Figur 3.1 Eksempel på infrastruktur

Sikkerhetsutvalget peker i NOU 2016:19 (Ref. /2/) på at begrepene objekt og infrastruktur er delvis overlappende, men at de hver for seg ikke anses som tilstrekkelig dekkende for det loven skal regulere. Denne systematikken er ment å gi en bedre *fleksibilitet* i hvordan og med hvilke typer tiltak et gitt sikkerhetsnivå kan oppnås, og Sikkerhetsutvalget har pekt på at det særlig er vektlagt behov for å stimulere til tiltak som øker redundans (tilgang på alternativer) og motstandsdyktighet som bakgrunn for å utvide objektsikkerhetsfeltet til og også inkludere infrastruktur.

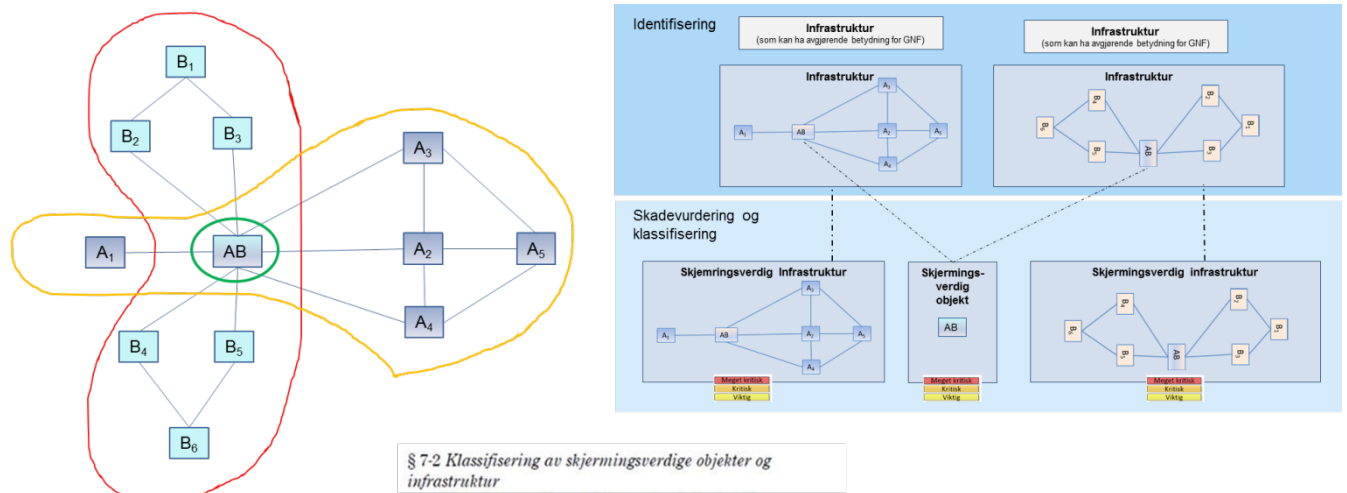
Det skal være en relativt høy terskel for utpeking av skjermingsverdige objekter og infrastruktur.

Verdiene skal heller ikke klassifiseres høyere enn nødvendig. §7-1 i loven presiserer at klassifiseringsnivået kan være forskjellig for ulike deler av et objekt eller en infrastruktur. I den grad det er mulig, skal slike deler defineres som selvstendige objekter eller infrastruktur. Det er altså mulig å definere *objekt i objekt*, *infrastruktur i infrastruktur* og *objekt i infrastruktur* (se Figur 3.2). Eksempelvis kan en bygning utpekes som et skjermingsverdig objekt og klassifiseres på et nivå, og rom i bygningen utpekes og klassifiseres på et høyere nivå. Avgrensning og klassifisering er en forutsetning for virksomhetens oppfyllelse av prinsippet om ikke å bruke mer inngripende sikkerhetstiltak enn det som fremstår som nødvendig for å håndtere den aktuelle risikoen, ettersom utpeking og klassifisering gir føringer for hvilke sikkerhetstiltak virksomheten skal bruke for å beskytte verdiene.

Figur 3.2: Objekt og infrastruktur

En del av et objekt eller infrastruktur kan også ha høyere klassifisering enn resten av objektet eller infrastrukturen. I disse tilfellene skal denne delen av objektet eller infrastrukturen defineres som et selvstendig objekt eller infrastruktur (jf. SL § 7-2, 3. ledd). Eksempel på dette er en felles bestanddel i to uavhengige infrastrukturen som vist i Figur 3.3.

Figur 3.3: Objekt og infrastruktur

A3 Begrepene informasjonssystemer og objekt/infrastruktur

Forarbeidene til lov om nasjonal sikkerhet (Prop 153L, s. 177) definerer begrepet informasjonssystem som «systemer som anvendes for å løse en oppgave eller utføre en funksjon i en organisasjon. Det omfatter menneskelige, organisatoriske og tekniske ressurser, metoder og teknikker». Videre står det

«Informasjonssystem skal i sikkerhetsloven forstand forstås vidt. Begrepet omfatter både manuelle og digitale informasjonssystemer, og favner alt fra saksbehandlingssystemer, kontorstøttesystemer og rene kommunikasjonssystemer til kontroll- og styringssystemer».

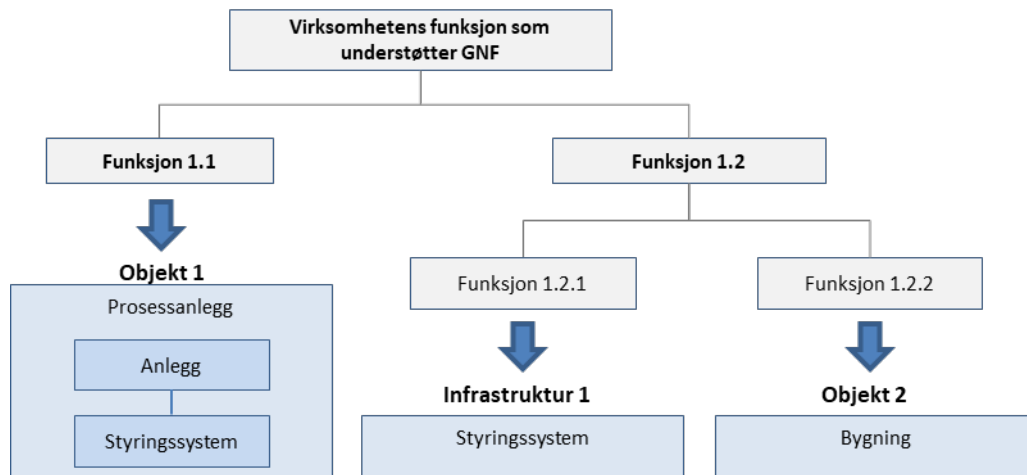
I Sikkerhetsloven § 6-1 står det at «Et informasjonssystem er skjermingsverdig dersom det behandler skjermingsverdig informasjon, eller dersom det i seg selv har avgjørende betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner.» Det er informasjonssystemer som i seg selv har avgjørende betydning for GNF som omhandles som skjermingsverdig informasjonssystem i denne håndboken.

En hensiktsmessig begrepsavklaring for skjermingsverdig informasjonssystem i kontekst av skadevurdering er dermed: «system som anvendes for å løse en oppgave eller utføre en funksjon som er av avgjørende betydning for GNF.»

Det er viktig å avklare om informasjonssystemet er av avgjørende betydning for virksomhetens leveranse av sine kritiske tjenester. Eksempler på slike skjermingsverdige informasjonssystemer:

- Styringssystemer som er helt avgjørende for å opprettholde en grunnleggende nasjonal funksjon.
- Styringssystemer som er avgjørende for å opprettholde funksjonaliteten til et skjermingsverdig objekt eller infrastruktur.

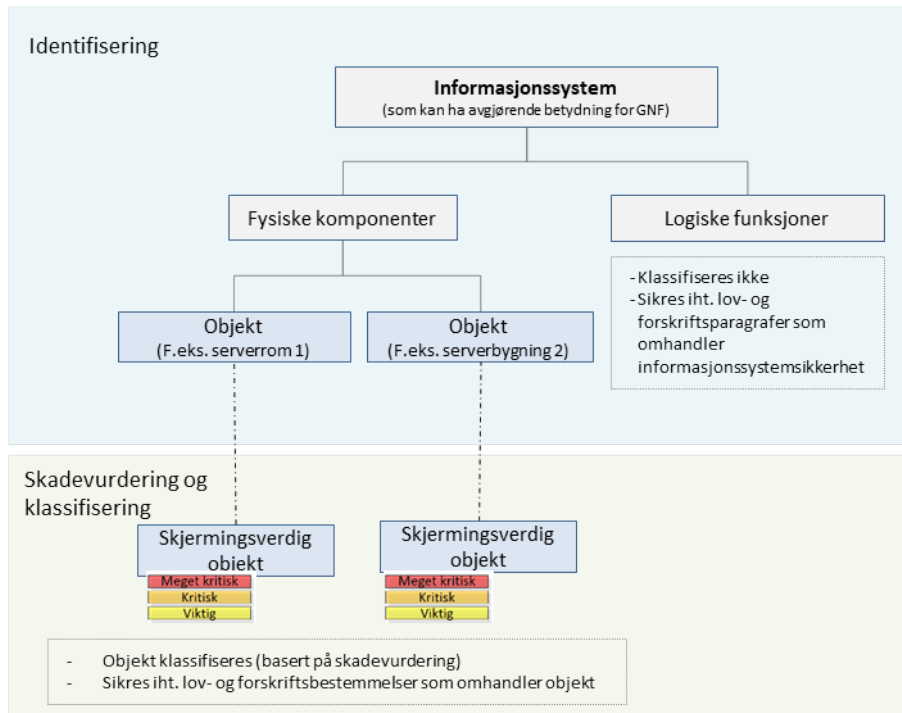
I noen tilfeller kan disse informasjonssystemene være et objekt eller infrastruktur i seg selv og i andre tilfeller kan de inngå i et objekt eller infrastruktur.

Figur 3.3: Eksempler på informasjonssystemer som kan være av betydning for virksomhetens funksjon

Et skjermingsverdig informasjonssystem kan bestå av flere objekter, hvorav *enkelte* objekter - for eksempel sentrale serverrom, kan være skjermingsverdige og må klassifiseres. Siden begrepene objekt, infrastruktur, og informasjonssystem ikke er gjensidig utelukkende er det i denne håndboken hensiktsmessig å illustrere hvordan man behandler de delvis overlappende begrepene skjermingsverdig objekt og skjermingsverdig informasjonssystem.

Skjermingsverdige informasjonssystem består ofte av kombinasjoner av flere logiske funksjoner og fysiske komponenter plassert i større antall lokasjoner (objekter). Hensikten er å sikre redundans og robusthet, da det er tilgjengeligheten og integriteten til informasjonssystemet som er vesentlig. Forutsatt at en har redundans vil derfor sikring av enkeltobjekter ha liten effekt. Tilgjengeligheten til informasjonssystemet vil kun påvirkes av en «fellesfeil»; større utfall i kraftforsyningen, feilkonfigurering eller et større cyber-angrep. Skadepotensialet vil i denne sammenheng variere avhengig av informasjonssystemet betydning. Slike skjermingsverdige informasjonssystemer bør defineres som skjermingsverdig infrastruktur og behandles deretter som beskrevet under «Begrepene objekt og infrastruktur»

Figur 3.4: Skjermingsverdig informasjonssystemer

Eventuell skjermingsverdig informasjon i informasjonssystemet vil være omfattet av lov- og forskriftsbestemmelsene om informasjonssikkerhet.

A4 Objekter med symbolverdi

I hht. Prop 153L (s. 112) kan også skjermingsverdig objekter innbefatte objekter med stor nasjonal symbolverdi, og som dermed vil kunne være mulige terrormål. Eksempler på objekter kan være bygninger som nasjonen knytter sin identitet til; eksempelvis Nasjonalbiblioteket, Nidarosdomen, Akershus slott, eller objekter som riksregaliene eller det originale grunnlovdokumentet.

A5 Fremtidige/planlagte objekter og infrastrukturer

For objekter og infrastrukturer som er planlagt oppført eller etablert i fremtiden vil man allerede i planleggingsprosessen kunne vurdere hvorvidt objektet eller infrastrukturen vil bli skjermingsverdig. Å kunne prosjektere med og implementere hensiktsmessige beskyttelsestiltak under selve oppføringen eller etableringen av et objekt eller en infrastruktur vil kunne være svært kostnadsbesparende, sammenlignet med å etablere beskyttelsestiltak etter at oppføringen eller etableringen er fullført. Med bakgrunn i dette anbefales det at virksomheten skadevurderer, og departementet utpeker og klassifiserer, objekter og infrastruktur som vil bli skjermingsverdige når ferdigkonstruert.

A6 Objekter og infrastrukturer med situasjonsbestemt kritikalitet for GNF

Forarbeidene til lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (Ot.prp. nr. 49 (1996-1997) bemerker at (...) aktiviteter i seg selv kan være skjermingsverdige, og vil indirekte kunne dekkes av definisjonen (av skjermingsverdig objekt), ved at stedet hvor aktiviteten foregår pga. aktiviteten vil være et

skjermingsverdig objekt.” Videre påpekes det at definisjonen av et skjermingsverdig objekt “(...) også i gitte situasjoner (vil kunne) dekke bygninger eller områder hvor personer befinner seg, utelukkende som følge av personenes tilstedeværelse, dersom personene for eksempel har en slik funksjon i den nasjonale beslutningsprosessen eller lignende at det vil kunne skade rikets sikkerhet m.v. om deres tiltenkte funksjon elimineres eller på annen måte umuliggjøres eller hemmes som følge av sikkerhetstruende virksomhet.”

Aktiviteter som beskrevet ovenfor vil kunne være avgrenset i tidsmessig omfang til kun gitte tidspunkter eller perioder, eller ved gitte hendelser. Noen objekter og infrastrukturers verdi for grunnleggende nasjonale funksjoner vil derfor variere basert på om funksjonen utføres eller ikke. Et eksempel kan være et operasjonsrom for krisehåndtering. Skadevurderingen av objektet eller infrastrukturen bør ta utgangspunkt i tidspunktet eller perioden, eller ved de hendelser der hvor objektet eller infrastrukturen utfører den rollen eller aktiviteten som det er tiltenkt å utføre. Eksempelvis bør et operasjonsrom for krisehåndtering vurderes ut ifra dets betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner når operasjonsrommet er i drift og utfører dets tiltenkte oppgaver. Det vil ikke være relevant å vurdere rommet med utgangspunkt i dets betydning når det ikke er i bruk. Denne tilnærmingen bør også være retningsgivende for departementenes utpeking og klassifisering av slike objekter og infrastrukturer.

A7 Skjermingsverdige objekter med iboende skadepotensiale

Denne håndboken omhandler i hovedsak en prosess for kartlegging og skadevurdering av objekter og infrastruktur som har en betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser fordi de understøtter en eller flere grunnleggende nasjonale funksjoner. Forarbeidene til loven åpner imidlertid også for at loven kan omfatte virksomheter som forvalter objekter som ikke anses å ha en avgjørende betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner. Dette gjelder objekter som har et iboende skadepotensiale som direkte kan ha konsekvenser for nasjonale sikkerhetsinteresser, om objektet blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettsstridig overtakelse. I hovedsak vil dette gjelde objekter som produserer, behandler eller oppbevarer kjemiske stoffer, biologiske agens, radioaktive stoffer, nukleært materiale eller eksplosiver med høyt skadepotensiale (CBRNE).

Ettersom disse objektene kan være skjermingsverdige selv om de ikke har en funksjon som er av betydning for grunnleggende nasjonale funksjoner, vil man ikke kunne sikre en helhetlig kartlegging av disse objektene gjennom prosessen som er beskrevet i denne håndboken. Kartleggingen vil likevel kunne inngå som en tilleggsprosess i forbindelse med den funksjonsbaserte kartleggingen med utgangspunkt i de grunnleggende nasjonale funksjonene. Tilsyn- og kompetanseorgan innenfor CBRNE vil ha en særlig viktig rolle i arbeidet med å identifisere disse objektene.

Om departementet, i samråd med virksomheten og eventuelle tilsyns- og kompetanseorgan, har identifisert et potensielt skjermingsverdig objekt kan departementet anmode virksomheten om å gjennomføre en skadevurdering etter virksomhetssikkerhetsforskriftens § 57 med hovedfokus på i hvilken grad rettsstridig overtakelse av objektet kan påvirke befolkningens grunnleggende sikkerhet. «*Rettsstridig overtakelse*» må i denne sammenheng, også forstås som at kontrollen over objektet er overtatt med trusler og/eller tvang, i tillegg til tyveri, av en aktør som rettmessig ikke har anledning til å ha kontroll over dette objektet. Hva formålet/motivasjonen for slik overtagelse måtte være er strengt tatt underordnet, men det vil være rimelig å betrakte dette som en fiendtlig handling utført av en

trusselaktør. Videre må rettsstridig overtagelse forstås på en slik måte at objektet ikke behøver å være destruert, men kan være delvis eller helt intakt, slik at den som har foretatt rettsstridig overtagelse i realiteten vil ha kontroll over objektets funksjonalitet, og kunne styre denne i den retning aktøren måtte ønske – enten ved å fjerne funksjonaliteten (bortfall), eller ved å endre funksjonaliteten (produsere noe annet, benytte innsatsfaktorer til skadelig virksomhet).

Om et objekt med iboende skadepotensiale blir utpekt og klassifisert etter sikkerhetsloven så skal objektet sikres i henhold til kravet til forsvarlig sikkerhetsnivå som følger av objektets klassifisering. For objekter innenfor CBRNE-området eksisterer det en lang rekke nasjonale og internasjonale regelverk som stiller krav til forebyggende sikkerhet. Disse vil kunne fungere i kombinasjon med sikkerhetslovens funksjonelle krav til sikring, såfremt sikkerhetslovens minstekrav til forebyggende sikkerhet oppnås.

Terskelen for å utpeke og klassifisere objekter med et iboende skadepotensial skal være høy.

Vedlegg B Dokumentasjon av skadevurdering

Forslag til innhold og struktur for skadevurdering.

1. Introduksjon

[Beskrivelse av hensikten med vurderingen og hvilken sammenheng den går inn i. En kort leseveiledning for beslutningstagere i virksomheten og departementet.]

2. Virksomhet

- 2.1. Navn på virksomhet.
- 2.2. Organisasjonsnummer.
- 2.3. Post- og besøksadresse

3. Grunnleggende nasjonal funksjon (GNF) og virksomhetens betydning,

- 3.1. Beskrivelse av GNF (eller underfunksjonen av GNF) virksomheten understøtter.
- 3.2. Beskrivelse av kriterier departementet har lagt til grunn for at virksomheten er ansett å være av avgjørende betydning.
- 3.3. Beskrivelse av hvordan og i hvilken grad virksomheten understøtter GNF.
- 3.4. Kriterier for virksomheten understøttelse av GNF, f.eks. hvor mye av virksomhetens kapasitet, kvalitet og varighet som kan tapes.
- 3.5. Informasjon om evt. andre GNF virksomheten understøtter.

4. Beskrivelse av forhold som er viktig for å forstå vurderinger, resultater, konklusjoner, etc. i skadevurderingen.

- 4.1. Antagelser, forutsetninger, begrensninger, etc.
- 4.2. Usikkerhet i vurderinger (bl.a knyttet til kunnskapsstyrke).

5. Oppsummering av virksomhetens funksjon og identifiserte objekter og infrastrukturer

- 5.1. Nærmere beskrivelse av virksomhetens funksjon (tjenester, produksjon og andre former for virksomhet) som understøtter GNF. Dette kan inkludere en fremstilling av virksomhetens funksjon og nedbrytning i underfunksjoner.
- 5.2. En oversikt/oppsummering over alle objekter og infrastrukturer som er identifisert i å ha betydning for virksomhetens funksjon (understøttelse av GNF).

6. Skadevurdering av identifiserte objekt og infrastruktur. For hvert objekt/infrastruktur bør følgende beskrives:

6.1. Informasjon om objekt eller infrastruktur

- 6.1.1. Navn/betegnelse, id.nr
- 6.1.2. Besøksadresse / Kartreferanse
- 6.1.3. Beskrivelse av objekt/infrastruktur
- 6.1.4. Avgrensninger (fysiske, stedlige, etc.)

6.2. Skadevurdering

- 6.2.1. Konsekvenser ved helt eller delvis bortfall.
- 6.2.2. Tid frem til helt eller delvis bortfall får konsekvenser for GNF.
- 6.2.3. Mulighet til å erstatte eller gjenopprette objekt/infrastruktur..
- 6.2.4. Påvirkning på befolkningens sikkerhet ved rettsstridig overtagelse.
- 6.2.5. Andre forhold som kan ha betydning for departements arbeid med å vurdere om objekt eller infrastruktur skal pekes ut og klassifiseres.

Annet

- Dokumentet bør inneholde revisjonsdato og revisjonsnummer
- Hvis skadevurderingen dekker flere GNF bør det tydelig fremkomme hvilke vurderinger hvilke objekter og infrastrukturer, og tilhørende vurderinger som er relatert til den enkelte GNF.

- Hvis forespurt fra departementet, forslag til klassifiseringsgrad for identifiserte objekt og infrastruktur

Et konkret eksempel på hvordan dette kan rapporteres (oppsett) er gitt sist i Vedlegg C.
[Vedleggstekst]

Vedlegg C Eksempel på skadevurdering

Eksempelet for skadevurderingsprosessen er en videreføring av det eksempelet som er anvendt i veileder i departementenes identifisering av grunnleggende nasjonale funksjoner. Eksempelet tar utgangspunkt i følgende:

GNF:

Overvåking av norsk territorialfarvann

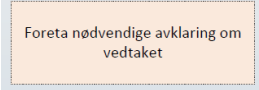
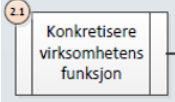
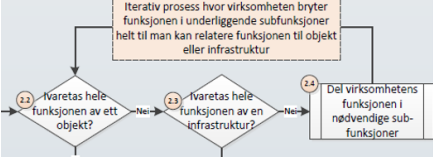
Beskrivelse:

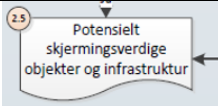
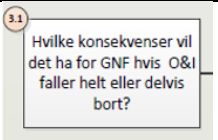
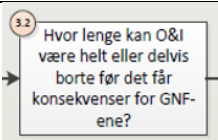
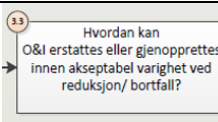
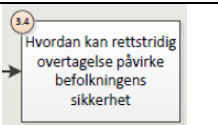
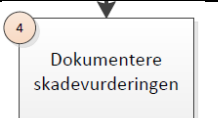
Overvåkingen kan ikke være vesentlig redusert i noen del av landet før det får konsekvenser for statens evne til å ivareta nasjonens territorielle integritet og suverenitet. For at staten skal kunne ivareta de nasjonale sikkerhetsinteressene må overvåkingen ikke ha avbrudd på mer enn 5 minutter, og den må være tilgjengelig i hele oppdragsområdet.

Vedtak om utpeking:

Sjøfartsdepartementet fatter vedtak om at MSN AS underlegges sikkerhetsloven, jf. SL § 1-3 fordi de råder over stasjon B.

Departementet viser i sitt vedtak til at bortfall av stasjon B vil føre til reduksjon av oppetid og utilgjengelighet i store deler av landet.

Figur	Eksempel
	<p>Boks 1: Avklare vedtak</p> <p>Avklaringer med departement når det gjelder understøttelse av GNF:</p> <p>For å ivareta GNF må Stasjon B være i stand til å samle inn data innenfor sitt ansvarsområde og overføre denne data til Kystovervåkningscenteret via dedikert datalinje.</p> <p>Tjenesten skal være operativ 24/7, men det er ansett at GNF opprettholdes så fremt bortfall av tjenesten er gjenopprettet innen 5 minutter.</p> <p>Overføringslinjen til Kystovervåkningscenteret inngår ikke i virksomhetens understøttelse av GNF.</p>
	<p>Boks 2.1: Konkretiser virksomhetens funksjon</p> <p>MSN AS skal samle inn og kontinuerlig (24/7) levere kystovervåkningsdata fra Stasjon B til Kystovervåkningscenteret i Bergen.</p>
	<p>Boks 2.2/ 2.3/ 2.4: Nedbrytning av Virksomhetens funksjon og identifisering av objekter og infrastrukturer</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samle inn og kontinuerlig (24/7) levere kystovervåkningsdata til Kystovervåkningscenteret. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Samle inn kystovervåkningsdata 24/7 <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Innhente radardata 24/7 1.1.2. Overføre radardata til kontrollrom 24/7 1.2. Analysere og lever kystovervåkningsdata til Kystovervåkningscenteret 24/7

Figur	Eksempel
 <p>2.3 Potensielt skjermingsverdige objekter og infrastruktur</p>	<p>Boks 2.5: Liste over potensielle objekter og infrastrukturer</p> <p>Objekter:</p> <p>O.01: Radaranlegg</p> <ul style="list-style-type: none"> Funksjonen 1.1.1 er ivaretatt av kystovervåkingsradaren. <p>O.02: Kontrollrom</p> <ul style="list-style-type: none"> Funksjonen 1.2 er ivaretatt i kontrollrommet på Stasjon B hvor radarprosesserings- og overføringsssystem er lokalisert. <p>Infrastrukturer:</p> <p>I.01: Overføringslinje fra radaranlegg til kontrollrom</p> <ul style="list-style-type: none"> Funksjonen 1.1.2 er ivaretatt av overføringslinje
 <p>3.1 Hvilke konsekvenser vil det ha for GNF hvis O&I faller helt eller delvis bort?</p>	<p>Boks 3.1:</p> <p>O.01: Radaranlegg</p> <p>Ved bortfall av radaranlegg vil man ikke kunne samle inn kystovervåkingsdata.</p> <p>O.02: Kontrollrom)</p> <p>Bortfall av kontrollrommet vil føre til at data ikke vil kunne prosesseres og overføres til kystovervåkingscenteret.</p> <p>I.01: Overføringslinje fra radar til kontrollrom</p> <p>Ved bortfall av overføringslinje vil man ikke kunne overføre data fra radaranlegg til kontrollrommet.</p>
 <p>3.2 Hvor lenge kan O&I være helt eller delvis borte før det får konsekvenser for GNF-ene?</p>	<p>Boks 3.2:</p> <p>O.01: Radar</p> <p>Bortfall vil gi konsekvenser for GNF etter 5 min.</p> <p>O.02: Kontrollrom</p> <p>Bortfall vil gi konsekvenser for GNF etter 5 min.</p> <p>I.01: Overføringslinje fra radar til kontrollrom)</p> <p>Bortfall vil gi konsekvenser for GNF etter 5 min.</p>
 <p>3.3 Hvordan kan O&I erstattes eller gjenopprettes innen akseptabel varighet ved reduksjon/bortfall?</p>	<p>Boks 3.3:</p> <p>O.01: Radar</p> <p>Bortfall av radaranlegg vil ikke kunne gjenopprettes innenfor den tidsrammen som er nødvendig. Skal funksjonen ivaretas innen tidsrammen må det etableres et permanent eller mobilt radaranlegg som står stand-by eller er operativt (redundant).</p> <p>I.02: Kontrollrom</p> <p>Bortfall av kontrollrom vil ikke kunne gjenopprettes innen tidsrammen som er nødvendig. Skal funksjonen ivaretas innen tidsrammen må det etableres et alternativt kontrollrom med et eget radarprosesserings- og overføringsystem som står stand-by eller er operativt (redundant).</p> <p>I.01: Overføringslinje fra radar til kontrollrom</p> <p>Bortfall av overføringslinje vil kunne gjenetableres innen 5 min. Det er i dag etablert en redundant linje fra radaranlegget til kontrollrommet. Linjen står standby og kan aktiveres fra kontrollrommet. Linjen testes ukentlig.</p>
 <p>3.4 Hvordan kan rettstridig overtagelse påvirke befolkningens sikkerhet</p>	<p>Boks 3.4:</p> <p>Ingen av de identifiserte objekter eller infrastrukturer kan påvirke GNF på andre måter, f.eks. gjennom CBRN og elektromagnetisk stråling</p>
 <p>4 Dokumentere skadevurderingen</p>	<p>Boks 4:</p> <p>Se rapporteringsskjema nedenfor (eksempel)</p>

Skadevurdering- Rapport til Sjøfartsdepartementet

Virksomhet		
Navn	MSN AS	
Organisasjonsnummer	111111111	
Adresse /Kartreferanse	Pb. 007, 0001 Kaupang	
Besøksadresse	Kaupangveien 99 0001 Kaupang	
Grunnleggende nasjonal funksjon		
Beskrivelse av GNF virksomheten understøtter	<p>GNF: <i>Overvåking av norsk territorialfarvann</i></p> <p>Beskrivelse: Overvåkingen kan ikke være vesentlig redusert i noen del av landet før det får konsekvenser for statens evne til å ivareta nasjonens territoriale integritet og suverenitet. For at staten skal kunne ivareta de nasjonale sikkerhetsinteressene må overvåkingen ikke ha avbrudd på mer enn 5 minutter, og den må være tilgjengelig i hele oppdragsområdet.</p>	
Vedtak og utpeking, evt. beskrivelse av hvordan og i hvilken grad en GNF understøttes av virksomheten	<p>Vedtak om utpeking: Sjøfartsdepartementet fatter vedtak om at MSN AS underlegges sikkerhetsloven, jf. sl § 1-3 fordi de råder over stasjon B. Departementet viser i sitt vedtak til at bortfall av stasjon B vil føre til reduksjon av oppetid og utilgjengelighet i store deler av landet.</p>	
Kriterier lagt til grunn for vedtak, for eksempel hvor mye tap av virksomhetens funksjon som aksepteres i forhold til kapasitet, kvalitet og varighet.	<p>For å ivareta GNF må Stasjon B være i stand til å samle inn data innenfor sitt ansvarsområde og overføre denne data til Kystovervåkningscenteret via dedikert datalinje. Tjenesten skal være operativ 24/7, men det er ansett at GNF er ivaretatt så fremt bortfall av tjenesten er gjenopprettet innen 5 minutter. Overføringslinjen til Kystovervåkningscenteret inngår ikke i virksomhetens understøttelse av GNF.</p>	
Understøttelse av andre GNF	Ikke relevant	
Virksomhetens funksjon		
Beskrivelse av virksomhetens funksjon som understøtter GNF	MSN AS skal samle inn og kontinuerlig (24/7) levere kystovervåkningsdata til Kystovervåkningscenteret.	
Nedbrytning av virksomhetens funksjon i underfunksjoner	Dokumenteres i Vedlegg A1	
Grunnlag for skadevurderingen		
Beskrivelse av forhold som er viktig i forhold resultatet og konklusjoner		
Generelt Det er ingen spesielle forhold som må nevnes i forhold til å forstå det resultatet og de konklusjoner som er beskrevet i denne rapporten.		
Antagelser/forutsetninger - Ingen		
Begrensinger og usikkerhet - Ingen		
Annet - Ingen		
Oppsummering av virksomhetens objekter og infrastruktur (Se vedlegg A2 for detaljer)		
Id. nr.	Navn/betegnelse/beskrivelse	Kort beskrivelse
O.01	Radaranlegg	Innhente kystovervåkningsdata
O.02	Kontrollrom	Prosessere og overføre data til kystovervåkningscenteret
I.01	Overføringslinje	Overføre data fra radaranlegg til kontrollrom

Skadevurdering, Vedlegg A1 – Nedbrytning av virksomhetens funksjon og identifisering av tilhørende objekter og infrastruktur

Funksjonsnedbrytning			
1. Samle inn og kontinuerlig (24/7) levere kystovervåkingsdata til Kystovervåkingscenteret. 1.1. Samle inn kystovervåkingsdata 24/7 1.1.1. Innhente radardata 24/7 1.1.2. Overføre radardata til kontrollrom 24/7 1.2. Lever kystovervåkingsdata til Kystovervåkingscenteret 24/7			
Identifiserte objekter og infrastruktur			
Id.nr.	Funksjon - id. nr.	Navn/betegnelse	Beskrivelse av objekt/infrastruktur (kort)
O.01	1.1.1	Radaranlegg	Objekt for innsamling av kystdata
O.02	1.2	Kontrollrom	Objekt som inneholder systemer for prosessering og overføring av radardata til Kystovervåkingsstasjonen
I.01	1.1.2	Overføringslinje fra radaranlegg til kontrollrom	Overfører radardata fra radaranlegg til kontrollrom

Skadevurdering, Vedlegg A2 - Skadevurdering av objekter og infrastruktur

Informasjon om objekt/infrastruktur	
Id. nr.	O.01
Funksjons id.nr.	1.1.1
Navn/betegnelse	Radaranlegg
Besøksadresse / Kartreferanse	E: 292332.4 N: 4642013.75. Radaren befinner seg ca 500 m sør-vest for Stasjon B
Beskrivelse av objekt/infrastruktur	Objekt for innsamlings av kystdata
Avgrensinger	Objektet er avgrenset til området innenfor gjerdet (perimeter til kontrollert område)
Skadevurdering	
Konsekvenser for befolkningens grunnleggende sikkerhet ved helt eller delvis bortfall	Ved bortfall av radaranlegg vil man ikke kunne samle inn radardata. Bortfall av radar kan kun skyldes fysiske ødeleggelse. Radaren har tilstrekkelig redundante systemer som sikrer krav til oppetid. I tillegg har anlegget nødvendige støttesystemer, bl.a. aggregat ved bortfall av strøm som kan kjøres så lenge det påfylles drivstoff
Tid frem til helt eller delvis bortfall gir konsekvenser for GNF	Bortfall vil gi konsekvenser for GNF etter 5 min (ref. krav fra departementet)
Mulighet for å erstatte eller gjenopprette	Bortfall av radaranlegg vil ikke kunne gjennomrettes innenfor den tidsrammen som er nødvendig. Skal funksjonen ivaretas innen tidsrammen må det etableres en permanent eller mobil radar/radaranlegg som står stand-by eller er operativ (redundans)..
Konsekvenser for befolkningens grunnleggende sikkerhet ved helt eller delvis bortfall	Bortfall kan ikke true befolkningens sikkerhet. Dette gjelder både innen CBRN og elektromagnetisk stråling
Annet forhold	Ingen

Informasjon om objekt/infrastruktur	
Id. nr.	O.02
Funksjons id.nr.	1.2
Navn/betegnelse	Kontrollrom for Stasjon B
Besøksadresse / Kartreferanse	Kaupangveien 34 0001 Kaupang
Beskrivelse av objekt/infrastruktur	Objekt som inneholder systemer for prosessering og overføring av radardata til Kystovervåkningsstasjonen i Bergen
Avgrensinger	Kontrollrommet og tilstøtende rom hvor overføringslinjen passerer.
Skadevurdering	
Konsekvenser for GNF ved helt eller delvis bortfall	Bortfall av kontrollrommet vil føre til at data ikke vil kunne prosesseres og overføres til Kystovervåkningscenteret. Bortfall av kontroll kan kun skyldes fysisk ødeleggelse av rommet og de systemer som finnes i rommet. Alle andre støttesystemer kan opprettholdes ved etablerte forsyningskjeder.
Tid frem til helt eller delvis bortfall gir konsekvenser for GNF	Bortfall vil gi konsekvenser for GNF etter 15 min.
Mulighet for å erstatte eller gjenopprette	Bortfall av kontrollrom vil ikke kunne reetableres innen tidsrammen som er nødvendig. Skal funksjonen ivaretas må det etableres et alternativt (stand-by) kontrollrom med et eget radarprosesserings- og overføringssystem.
Konsekvenser for befolkningens grunnleggende sikkerhet ved helt eller delvis bortfall	Bortfall kan ikke true befolkningens sikkerhet. Dette gjelder både innen CBRN og elektromagnetisk stråling
Annet forhold	Ingen

Informasjon om objekt/infrastruktur	
Id. nr.	I.01
Funksjons id.nr.	1.1.2
Navn/betegnelse	Overføringslinje
Besøksadresse/ Kartreferanse	-
Beskrivelse av objekt/infrastruktur	Overfører radardata fra radaranlegg til kontrollrom
Avgrensinger	Overføringslinjen avgrenses til linje forlater kontrollert område for radaranlegget, til den er på innsiden av kontrollert område for bygget som huser kontrollrommet.
Skadevurdering	
Konsekvenser for GNF ved helt eller delvis bortfall	Ved bortfall av overføringslinje vil man ikke kunne overføre data til kontrollrommet. Bortfall av overføringslinje kan kun skyldes fysisk ødeleggelse av linjen.
Tid frem til helt eller delvis bortfall gir konsekvenser for GNF	Bortfall vil gi konsekvenser for GNF etter 5 min.
Mulighet for å erstatte eller gjenopprette	Bortfall av overføringslinje vil kunne reetableres innen 5 min. Det er i dag etablert en redundant linje fra radaranlegget. Denne står standby og kan aktiveres fra kontrollrommet. Linjen testes ukentlig.
Konsekvenser for befolkningens grunnleggende sikkerhet ved helt eller delvis bortfall	Bortfall kan ikke true befolkningens sikkerhet. Dette gjelder både innen CBRN og elektromagnetisk stråling
Annet forhold	Ingen

**Nasjonal
sikkerhetsmyndighet**

Postboks 814
1306 Sandvika

postmottak@nsm.no
www.nsm.no